

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De judiciis & judicialibus. Hoc est de Sententia & re judicata, Executione, Attentatis, Judice, Notario, Advocatis, Procuratoribus, Expensis, & aliis ad materiam judiciorum. Pars II. Relatio Romanæ Curiaë forensis, ejusque Tribunalium, & Congregationum

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. I. Circa præmialia, super significatione scilicet vocabuli Curia; Et ex quibus Romana Curia constituatur; Et de aliis generalitatibus, ad materiam ejusdem Curiaë, & Curialium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74090)

RELATIO

ROMANÆ CURIAE FORENSIS,

DISCURSUS PRIMUS,

Circa Proemialia, super significatione scilicet vocabuli *Curia*; Et ex quibus
Romana Curia constituitur; Et de aliis generalitatibus, ad materiam
eiusdem Curiae & Curialium,

SUMMARIUM.

- 1 Antiqua Curia Romana duplex erat, & qualis.
- 2 De derivatione huius vocabuli Curiae.
- 3 Quod vocabulum Curiae sit peculiare Curiae Romanae, non usitatum in aliis antiquis aulis Regis.
- 4 Moderna Curia Romana ecclesiastica est major antiqua temporali, & quare.
- 5 Curia Romana dicitur ille locus, in quo Papa residet.
- 6 Episcopus residere potest, atque tribunal habere in quacunque parte accessit.
- 7 De pluribus personis quas Papa gerit, seu representat.
- 8 Etiam in his, quae concernunt ditionem temporalem ecclesiasticam, vel Episcopatum Romanum, dicitur curia Papae, atque Officiales dicuntur Curiales.
- 9 In his in quibus Papa disponit vel statuit tanquam Princeps temporalis, vel tanquam Episcopus Urbis non subintelligitur potestas Papalis, nisi dicatur.
- 10 Curia Romana majora tractat negotia, quam quacunque alia Orbis Curia, & de ratione.
- 11 Nomine Curialium quinam veniant.
- 12 De differentia inter Curiam Romanam, & alias circa Tribunalis & Magistratus.
- 13 De pluribus Romana Curia speciebus, & de qua specie in praesenti agatur.
- 14 De ordine qui teneatur in hac relatione.

Antiqua Romana Curia, quae totius penae Orbis in temporalibus, domina, triumphatrix, atque regulatrix erat, ex duplici specie seu loco constituebatur; Uno scilicet, in quo Sacerdotes res divinas; Altero vero in quo Senatus, ac populus, alique Magistratus, publicas res humanas tractabant; Isto Curiae vocabulo, derivationem habente à curis publicis quae in locis praefatis apud Deos, & apud homines, seu pro caelestibus ac terrestribus negotiis, pro salute & conservatione Reipublicae gerebantur; ideoque Curia ista, templum sanctitatis, amplitudinis, mentis, consilii publici, caput Orbis, ara sociorum, & portus omnium gentium à Cicerone in oratione pro Milone appellatur.

Romanæ autem Reipublicae, vel Imperii, istud Curiae vocabulum esse peculiare, atque ab ea modernorum Principum sedes residentiales illud mutuasse, nos docet illa, quae omnium hi-

storiarum, antiquitate, ac fide mater est, ac magistra, sacra pagina veteris testamenti, dum de quamplurimis Regum ac Principum aulis agendo, in libris scilicet Regum de Regibus David & Salomone, aliisque Regibus Juda vel Israel; Ac etiam in Exodo, agendo de Regibus Aegyptii, quando Abram illam aulam ingressus est; Et quando Ioseph supremam annonariam administrationem habuit; Et quando Moyses tot signa in virga dedit, pro dimissione populi sive agendo de Regibus Assyriorum, & Medorum, in lib. Esther. & lib. Iudith; Aut occasione agendi de Daniele; Sive lib. 1. Machabaeorum, mentionem habendo de Alexandro Magno Macedone, aliisque ibi enunciatis Regibus, ac in aliis locis istud Curiae vocabulum forte adhibitum non legitur.

Agendo verò de Republica Romanorum, eorumque potentia, resque multas benevolentias enarrando, in eodem l. 1. Machab. occasione duplicis foederis inter eandem Rempublicam, ac Duces Machabaeos, Iudam & Ionatham, huius vocabuli mentio habetur, quod scilicet eorum respectivè Oratores Romanæ in illi, introverunt Curiam.

Quamvis autem, illa in temporalibus potentissima, prophana Curia Romana, post Imperii translationem in Graeciam, totque barbarorum incursiones evanuerit; Attamen (ut S. Leo Papa admonet,) tanquam per speciem phœnicis, ex eiusdem Romanae Civitatis cineribus, alia in spiritualibus majoris potentiae, majorisque existimationis, exorta est Romana Curia Christianae Reipublicae, ejusque capitis Summi Pontificis Domini nostri Iesu Christi unici, ac supremi Vicarii, habentis totum mundum pro territorio, totumque humanum genus in spiritualibus, ac in temporalibus habitu subiectum; A deo ut rectè adaptetur prophetia Osee, super longè majori gloria modernioris templi Hierosolymitani quod materialiter, inferius, magisque depressum erat, quam antiquioris per Regem Salomonem constructi, cujus absque dubio longè sumptuosior structura materialis erat, in sensu scilicet allegorico, seu mystico, quod licet antiqua Romana Curia belligera, & triumphatrix, in temporalibus longè major esset; Attamen Moderna Christiana, seu caelestis, spiritualiter longè majoris potentiae, & gloriae censenda sit.

De

De ista verò Curia Romanæ Papæ, in præfenti agitur, quæ, sive in ipsa materiali Romana Civitate, sive in alia qualibet mundi parte sit, dum ibi Papa residet, suamque habet sedem semper Romana dicitur; Talis etenim dicitur non ab hujus Civitatis præcisa localitate, sed ab origine, quod scilicet in ea B. Petrus, cathedram vel sedem constituit, ab Antiochena Civitate illam transferendo, tanquam in loco in quo totius Orbis temporalis dominatio sedem habebat, ut ibi hoc majus Imperium spirituale oriretur, atque Cut idem S. Leo Papa admonet, Jea Civitas, quæ omnium errorum, ac gentilium superstitionum mater, ac metropolis erat pietatis, veræque Religionis, mater, ac metropolis efficeretur; Cumque non ipsius Civitatis materialis, sed universæ ecclésiæ Catholice, ac Papæ curia sit, idcirco non materialiter, sed formaliter Curia Romana dicitur omnis locus in quo Papa resideat, atque de ea leges, quæ de Curia Romana agunt, intelligendæ veniunt. *de benef. disc. 3. & alibi ibid.*

Quemadmodum etenim, in singulis Episcopatus habemus, ut denominationem acceperint ab ea Civitate, in qua erectio Cathedralis facta est ac sedes Episcopalis initio constituta, adeo ut Episcopo in alio diocesis quantumvis remoto loco residentiam, & Curiam seu Tribunal habente (ut ei licitum esse receptum est cum declarationibus, quæ in propriis sedibus recensentur; *de juris. disc. 22. & seqq. & in annot. ad S. C. T. & alibi.* Non per hoc tamen Ecclésiæ titulus vel denominatio immutatur *disc. 24. de juris. & disc. 7. de præminent.* Ita si Pontifex, qui universum orbem habet pro diocesi, vel territorio, in quacumque Orbis parte resideat, ejus Curia primævum vocabulum non immutat, indeque vulgare prodiit dictionem, quod ubi Papa, ibi Roma.

Cum autem Papa, cujus Imperii Aula, seu Curia ista dicitur, quadruplicem pluries enunciatam gerat seu representet personam; Unam scilicet jam enunciatam Christi Vicarii generalis, & Episcopi Ecclésiæ universalis; Alteram Patriarchæ occidentis; Tertiam Episcopi particularis Romanæ Civitatis, quæ particularem diocesim restrictam habet, attento moderno statu, & actualiter intra ambitum quadraginta miliarium, qui sub districtus vocabulo explicari solet, habitualiter autem, immò ad certos effectus, etiam actualiter, intra ambitum centum miliarium, ubi alibi juxta varias contingencias advertitur, *sub tit. de præminent. disc. 1. & in Miscellan. eccl. disc. 1. & tit. de Regular. disc. 32.* Et quartam demum Imperatoris, vel Principis temporalis Urbis, illiusque Italiæ temporalis ditionis, quæ sub utriusque medietati, ac immediati Status ecclésiastici nomine explicatur; Ac etiam Beneventanæ civitatis intra viscera Regni Neapolitani, quod de dicto Statu mediato, ratione directi domini dicitur; Nec non Avenionensis Civitatis & Venaissini comitatus in Gallia.

Hinc proinde, quamvis Romana Curia illa propria dicatur, quæ primæ personæ congruit; Atamen istas quoque alias Curias inferiores complectitur, ob diversas personas formales quæ in una eademque persona materiali representantur; Ideoque etiam in iis, quæ particularem Urbis Episcopatum, vel temporalem ditionem

concernunt, Curia Romana dicitur, atque officiales

vel ministri, quorum munus circa istas inferiores vel subalternas Curias tantum versatur, absque aliqua participatione regiminis, vel administrationis Curia majoris, ac universalis, adhuc Papæ Curiales dicuntur; atque leges, quæ de Curialibus agunt præsertim super beneficiorum reservationibus vel eorundem Curialium privilegiis, & favoribus, inter quos illum frequentius praxis docet, qui ex Eugeniæ Constitutione circa fori competentiam resultat, ut istis quoque Curialibus conveniant.

Potissime verò quia, licet dictæ personæ, vel respectivè Curia, inter se diversæ sint, diversamque speciem, seu naturam habeant, adeo ut in plerisque, in quibus, uti Princeps temporalis, vel uti Episcopus particularis statuit, Pontificiam auctoritatem interpoluisse non censetur, ut in suis sedibus, juxta casuum contingencias pluries advertitur, *sub tit. de dote disc. 22. & 143. & pluries sub tit. de judic. & infra in hac relatione sepius.* Adhuc tamen frequens est earumdem mixtura, unde propterea ut in singulorum Judicum ac Tribunalium sedibus particularibus inferius advertitur, pleraque sunt Tribunalia, quæ dictæ triplicis Curia negotia peragunt; Universalis scilicet Pontificia; Particularis, ac subalternæ etiam ecclésiasticæ Episcopalis; Ac etiam prophana, seu temporalis ditionis secularis; Solumque ipsorum negotiorum qualitas, vel natura, hanc distinctionem docet.

Exinde verò manat, ut quoad forensia, seu civilia negotia, de quibus, non autem de politicis, vel militaribus, aut ceremonialibus, vel aulicis, meum est institutum, meæque sunt partes agendi, (ut fabrilis tantum agant fabri, neque tutor ultra crepidam judicet;) Ista Romana Curia omnium aliarum forensium Curiarum mater, ac major totius christiani Orbis merito dicenda est, longèque majora incomparabiliter peragit, ac decedit forensia negotia (cum longè tamen minori furo, ac fonitu vel apparatu, longèque breviori tempore, quam singula Tribunalia Urbis tractent, cum totius catholici Orbis causas ecclésiasticas vel spirituales universaliter agat; Ac etiam ejusdem Orbis causas temporales, vel prophanas, quæ ratione ecclésiasticæ qualitatis personarum, ab omnibus Episcopalis, & ecclésiasticis Curis per appellationem ad eam trahuntur; Nec non causas fori Episcopalis ipsius Urbis, ejusque districtus; Ac etiam causas laicales vel temporales universi Italici, & Gallici, ecclésiastici Status temporalis, qui magnum constituit principatum, cum hæc mixtura in alia Orbis Curia, vel Tribunali non sit verificabilis.

Curialium autem nomine, veniunt omnes qui, opera, consilio, labore, aliove munere Papæ intersunt, in Ecclésiæ universalis, ac particularis respectivè, vel temporalis domini regimine, ac administratione, sicque ex pluribus generibus, vel ordinibus Curiales constituuntur; Primus etenim ordo, est cardinalium; Secundus Prælatorum; Tertius aliorum judicum, ac magistratuum, qui Prælatum non fulgeant; Quartus Advocatorum; Quintus Procuratorum; Sextus sollicitatorum fori judicialis; Septimus sollicitatorum negotiorum Dataria, & Cancellaria, qui Expeditores dicuntur; Octavus eorum qui negotia gratiosa, vel extrajudicialia peragunt, sive etiam judicialium negotiorum ali-

quam habentes curam, apud Causidicos assistunt, & qui Agentes vulgò dicuntur; Nonus Notariorum, aliorumque scriptorum; Et decimus Aulicorum, qui Papæ, & Cardinalibus ac Prælati in aula assistunt ac inserviunt, & qui vulgò ad differentiam aliorum Corteggiani dicuntur. *De his de benefic. ac etiam in supplementis occasione reservationum Apostolicarum ratione reservationis ex causa curialitatis*, de quibus omnibus ac singulorum diversis speciebus infra sub propriis, ac particularibus rubricis distinctè agitur.

Ea verò differentia est inter Curiam Romanam, & aliæ sæcularium Principum Curias, quod istarum plures, ex ipso Principe tanquam capite, & ex Senatibus, aliisque Magistratibus, tamquam membris, efformari dicitur principatus pro solo actu vel exercitio potestatis, cuius habitus penes universum populum, seu ipsam Rempublicam esse dicitur, adeo ut omnes Magistratus, ipsam Rempublicam constituere seu representare dicantur; Atque, cum debita proportione, æquè concurrant ad ipsius Reipublicæ mysticum corpus efformandum, ipso Principe representante caput; Aliis verò reliqua membra.

Non sic verò est in Curia Romana, quæ tota constitui dicitur per solum Papam, qui non à populo, vel à Republica, sed à Deo immediatè, in iis quæ ad Ecclesiæ universalis regimen pertinent, potestatem metitur; Ideoque hujus Curia Tribunalibus, & magistratibus, nomen non congruit membrorum, quæ idem corpus cum capite æquè efformant, sed potius nomen famulorum, vel ministrantium ei, qui unicus est dominus, ac paterfamilias, juxta majorum, vel minorum munerum qualitatem, ut in singulorum Magistratum respectivè Rubricis advertitur; Quod scilicet, cum dominus, vel paterfamilias omnia per seipsum administrare non valeat, ministros, & operarios adhibet; Ideoque malè aliqui nostri practici supponunt unicum corpus, cuius sit caput Papa, Cardinales autem membra; *Verstr. in prax. in princ. oper. & alii moderni. Nisi juxta declarationes de quibus infra disc. 3.*

Eadem Curia plures habet species; Alia etenim forensis dicitur, quæ contentiosa vel gratiose negotia per tramites juris pertractat ac decedit; Alia politica, quæ utriusque ecclesiastici, & prophani principatus negotia cum prudentialibus, vel politicis regulis potius agit; Tertia ceremonialis, circa ea, quæ cultum divinum, aliæque sacerdotalia, vel Ecclesiastica munia concernunt; Et quarta merè aulica, circa Aulæ temporalis ceremonias, ac ritus.

De prima verò tantum specie, meæ sunt partes, meumque institutum agendi, pro fori, seu rerum forensium notitia, & instructione, & aliquantulum de secunda super iis quæ pariter praxi forensi ac negotiorum directioni congrua sint; Reliquæ autem, ceremoniarum Magistris, sive ecclesiasticorum rituum professoribus, necnon politicis, & aulicis relinquuntur, ut omnes pro sua respectivè sphaera, ea tractent quæ ad propriam pertinent professionem, neque in alienam se ingerant; Sive (ut iuristæ dicunt) quilibet in proprium, non autem in alienam messem, falcem immittat; Ideoque obiter potius de aliis speciebus quandoque agi contingit.

Ordo autem, qui desuper tenetur, est; Primò agendi de Papa, ejusque potestate, & electione;

Secundò de ejus Consistorio, ac etiam de Consistorii negotiis, & de Collegio Cardinalium; Tertiò de Officialibus domesticis, vel palatinis, qui in Palatio Apostolico Papæ assistunt; Quartò de quatuor primariis officiis cardinalitatis, nempe Vicecancellarii, Camerarii, Penitentiarum, & Vicarii; Quintò de illis cardinalitatis Congregationibus, quæ regimen spirituale Ecclesiæ universalis, vel illud Episcopatus Urbis concernunt; Sextò de illis pariter cardinalitatis Congregationibus, quæ concernunt regimen principatus temporalis; Septimò de Tribunalibus collegiatis, Octavò de aliis Judicibus, & Tribunalibus non collegiatis; Nonò de Iudiciis particularibus aliquarum Ecclesiarum, vel piorum locorum, aut collegiorum, vel artium; Et decimò de Causidicis, aliisque Curialibus; Atque post hæc, aliæque generalitates ad rem facientes annexuntur.

Illud autem advertere placeat, quod inter singulas Congregationes, vel Tribunalia, seu Iudices, ac alios, nullum adhibetur studium, vel diligentia localitatis, vel majoris, aut minoris præ eminentiæ, sed ordo provenit à casu, vel memoria, quæ prius unum, quàm alterum suggesterit.

D I S C. II.

De Papa, circa ejus potestatem, ac personas, quas gerit.

S V M M A R I V M

- 1 DE pluribus personis, quas Papa gerit, vel representat.
- 2 Quare de persona patriarchali hodie apud fœderes non agatur.
- 3 Ad quid etiam hodie ista persona videatur considerabili.
- 4 De Papa tanquam Episcopo Urbis, & qualis sit ejus districtus, vel diœcesis.
- 5 Qualis sit Provincia Papa.
- 6 De districtu Urbis, antiquo, & moderno.
- 7 A sinibus temporalibus non infertur ad spirituales, & e contra.
- 8 Quantum se extendat jurisdictio Cardinalis Vicarii.
- 9 Possunt stare simul, ut inferior prescribat jurisdictionem in aliena diœcesi.
- 10 Ab assensu prestito jure Ordinarii non infertur ad assensum Apostolicum.
- 11 Urbis Vicarius ligatur Constitutionibus Apostolicis, non autem Decretis sacrarum Congregationum, & de aliis ad materiam Papa tanquam Episcopi Urbis.
- 12 Leges factæ per Papam uti Principem sæcularem, habentur tanquam leges laicales.
- 13 Quare plures quæstiones in materia cadentes negligantur.
- 14 De causa, cui referri debeat temporale dominium Ecclesiæ & Papa.
- 15 Princeps non potest facere aliquem sibi equalem, & scindere coronam.
- 16 Quod in hoc Imperator minorem habeat potestatem quàm habeant quidam alii Principes.
- 17 Quare Papa habeat plenum dominium etiam in iis, quæ concessa sint per Principes sæculares.
- 18 Qua sit vera ratio, cui temporale dominium Papa referri debeat.
- 19 Quod Papa sit Papa, & Rex.